

TEAVITA! TEADLIKULT.

Abiks mesinikule taimekaitsetööde mõistmiseks

Taimekaitsetööd on tahes-tahtmata osa tänapäevasest põllumajandusest. Õnneks on Euroopa Liidus ja Eestis taimekaitsetööde tegemine rangelt reglementeeritud ning turule lubatud taimekaitsevahendid inimestele ja tolmeldajatele kujutatava riski osas põhjalikult hinnatud. Riskihinnang ja kasutamise reeglid kokku peavad looma olukorra, kus taimekaitsevahendite ja – tööde poolt tekkev risk inimestele ja keskkonnale (sh. tolmeldajad) on viidud miinimumini.

Risk väljub kontrolli alt, kui eksitakse taimekaitsevahendite kasutamise reeglite vastu või kasutatakse EL-s mittelubatud taimekaitsevahendit – toimub taimekaitsevahendi väärkasutamine.

Taimekaitsevahendi väärkasutamisest teavitamine on igaühe kohus, kes hoolib keskkonnast ja Eesti põllumajanduse heast mainest.

1. Prits õitsvatel taimedel

- Õitsvatest taimedest rääkides pole vahet, kas tegu on põllule külvatud kultuuriga (nt. raps, tatar jne.) või seal ise kasvama hakanud umbrohuga (nt. põldsinep, ohakad jne.).
- Oluline on pöörata tähelepanu õitsvate taimede hulgale põllul – siin pole olemas selget spikrit, aga... meemesilane ei hakka lendama korjele üksikutele õitele ja kimalased ning erakmesilased ei lenda korjele põllu keskel asuvatele üksikutele õitele. Vormiliselt võib väärkasutamiseks lugeda ka üksiku ohakataime katmist taimekaitsevahendiga, aga sisuliselt oleks sel puhul tegu kiusamisega.
- Õitsvaid taimi tohib Eestis töödelda **ainult taimekaitsevahendiga, mis on EL reeglite järgi tunnustatud tolmeldajatele minimaalselt ohtlikeks. Putukate lendluse ajal ei tohi reeglina õitsvaid taimi töödelda ühegi taimekaitsevahendiga.**
- Eemalt vaadates pole võimalik kindlaks teha, kas tegu on taimekaitsevahendiga, mida on lubatud kasutada õitsemise ajal. Siin aitab ainult normaalne koostöösuhe taimekasvatajaga – kui see on olemas, pole raske teha kiire telefonikõne ja järgi küsida.
- Prits põllul ei tähenda alati taimekaitsetöid – tegu võib olla ka nt. vedelväetise laotamisega. Kuigi vedelväetiste pritsimisele erilisi piiranguid kehtestatud pole, ei soosi Põllumajandusamet mingisugust õitsvate taimede pritsimist putukate lendluse ajal.

Kokkuvõtlikult: Õitsvaid taimi tohib pritsida ainult vahenditega, millel on vastav luba ja reeglina ainult öisel ajal (22.00-05.00).

2. Taimekaitsevahendite triiv

- Taimekaitsetöid tohib teostada ainult siis, kui tuule kiirus jääb alla 4 m/s. See nõue peab tagama, et taimekaitsevahend ei lenda tuule abil põllult välja ja põllupeenral või naabri aias kasvavatele õitsvatele taimedele.
- Tuulekiiruse andmeid saab vaadata Ilmateenistuse kodulehelt.
- Praktikas võib:

- esineda üksikuid tuulepuhanguid, mis taimekaitsevahendit kohati ikkagi kaugemale kannavad;
- taimekaitsepretsi poom olla ettenähtust kõrgemal, mispuhul ka nõrk tuul muutub edasikandjaks;
- esineda tingimusi, kus allatuult on ees tõhus tõke, nagu tihe kuusehekk, kõrge maanteetamm vms., mis triivimist takistab ka suurema tuulekiiruse või tuulepuhangute puhul

Seega tuleb olukorra hindamisel kasutada ka tervet mõistust.

Millal on põhjust teavitada maakonna taimekaitseametnikku?

1. Prits on õitsvatel taimedel päevasel ajal.
  - Vahet pole, kas tegu on põllukultuuri või selle vahel hulganisti kasvava umbrohuga.
  - Vahet pole, kas tegu on õitsvatele taimedele lubatud taimekaitsevahendiga või mitte.
  - Kui tegu on vedelväetise, mitte taimekaitsevahendiga, tasub ikkagi taimekaitseametnikule teada anda, sest tolmeldajaid soosiv selline tegevus kindlasti pole – väetamisega on hiljaks jäädud.
Taimekaitseametnik ei saa küll sellist tegevust ära keelata, aga saab juhtida tähelepanu tegevuse ebaotstarbekusele.
2. Prits on õitsvatel taimedel ajal, kui putukate lendlust (oluliselt) pole, aga kasutatakse vahendit, millel puudub õitsvatel taimedel kasutamist lubav märg.
3. Taimekaitsetööde ajal kandub taimekaitsevahend tuule abil väljaspool põldu (põllul endal õitsvaid taimi ei kasva) kasvavatele õitsvatele taimedele.

Kui taimekaitsevahendi väärkasutamine leiab aset nädalavahetusel, kui riigiasutused ei tööta, tuleb juhtum fikseerida käepäraste vahenditega – fotod, tunnistajaütlused jms.

Väga erakorraliste juhtumite puhul, kui on tõsine oht keskkonnale ja vaja töö peatada, saab ka nädalavahetusel helistada Keskkonnainspektsioonile.

Keda ja millest teavitada?

1. Ülalkirjeldatud juhtudel tuleb teavitada maakonna taimekaitseametnikku.
2. Kui on toimunud mesilaste ulatuslik hukkumine, tuleb vastavalt Loomatauditõrjeseadusele esmalt teavitada maakonna Veterinaarkeskust (Veterinaar- ja Toiduamet). Veterinaarkeskus saadab oma esindaja võtma proove hukkunud mesilastest. Tema otsustab kohapeal teostatud vaatluse põhjal, kas mesilaste hukkumise võis põhjustada taimekaitsevahendi tekitatud mürgistus ja kutsub vajadusel kohale taimekaitsespetsialisti (Põllumajandusamet), kelle hooleks jääb proovide võtmine taimsest materjalist.
3. Ainult Veterinaar- ja Toiduamet ning Põllumajandusamet koostöös saavad anda mesilaste hukkumise uurimisele ametliku käigu, mis viib hukkumise põhjustaja vastutusele võtmise ja tekitatud kahjude korvamiseni. Ajakirjanduse, Riigikogu vms. teavitamine on oluline

teemale laiema kõlapinna leidmisel, aga ei oma erilist mõju intsidendi sisulise lahendamise mõttes.

4. Oluline on meeles pidada, et alati ei põhjusta mesilaste hukkumist taimekaitsevahend. Mesinik võiks tunda mesilashaiguste sümptomeid, et hukkumisel ja hukkumisel vahet teha.
NB! ka haiguspuhangu puhul tuleb teavitada veterinaarametnikku.
5. Küsimuste ja tõrgete tekkimisel saab abi küsida mesindusprogrammi nõustajalt ja usaldusmesinikelt.

Kontaktid:

Maakondade veterinaarkeskused: <https://vet.agri.ee/?op=body&id=160>

Taimekaitseametnikud: <https://www.pma.agri.ee/index.php?id=104&sub=132&sub2=285>

Usaldusmesinikud:

<https://drive.google.com/file/d/0B116SftjaIypTnE0eVhpcGoyLU0/view?ts=5c88d956>

Mesindusprogrammi nõustaja: Maire Valtin, tel. 588 62 088, mair@mesi24.ee